

REPORTER

VERUJE LI VLADA POTROŠAČIMA ?

Većina organizacija potrošača uverene je da svoj ugled i reprezentativnost, kao i svi drugi pravni subjekti stiču radom, stručnošću i aktivnostima potvrđenim u praksi. Slobodu udruživanja radi zaštite svojih prava, koja su deo osnovnih ljudskih prava, potrošačima i njihovim organizacijama garantuju Ustav i Zakon. S pravom veruju da ova njihova prava treba da uvažavaju i poštuju i državni organi i ostali učesnici na tržištu. Jer, ako toga nema onda potrošači nisu ravnopravni učesnici na tržištu, a njihove organizacije nisu samostalne i nezavisne, pa i ne mogu valjano da zastupaju i brane interese potrošača. One postaju ukras i produžena ruka moćnih učesnika na tržištu, države, banaka, kompanija, trgovaca. Služe kao 'dokaz' da oni brinu o potrošačima. Nesporo je da oni i brinu, i treba da brinu, jer bez potrošača ne mogu. Koliko je njihova briga istovremeno i interes potrošača to mogu da kažu samo potrošači i njihove nezavisne organizacije. I njima kao i ostalim učesnicima na tržištu država mora

da obezbedi zakonske, pravne institucionalne i finansijske uslove za rad.

Nažalost **Vlada** se tokom svog mandata nije bavila potrošačima, niti je nadležno Ministarstvo trgovine od donošenja Zakona o zaštiti potrošača (2005. godine) donelo i jedan podzakonski akt kojim bi se regulisao rad organizacija potrošača. Posebno nedostaju jasni kriterijumi i pravila, koje moraju da ispune i organizacije potrošača u Srbiji da di se smatrale nezavisnim. Neophodno je regulisati šta je sukob interesa, šta nedozvoljena reklama, šta narušavanje etičkog kodeksa. Potrebno je takođe utvrditi i koje stručne kapacitete i uslove moraju da ispune organizacije potrošača da bi mogle kvalifikovano i u skladu sa evropskim standardima da pružaju pravnu pomoć i zaštitu, informišu potrošače i vrše nezavisno uporedno testiranje kvaliteta roba i usluga, i obavljaju druge svoje funkcije.

Donošenje Nacionalnog programa zaštite potrošača (18. januara 2007.g.) nije promenilo ovakvo stanje, ali

je nametnulo suštinsko pitanje. **Zašto Vlada ne veruje potrošačima**

Naime, u Nacionalnom programu je pravo potrošača na samoorganizovanje i obaveze države u vezi toga, poistovećeno sa trenutnim stanjem velikog broja međusobno posvađanih (ne) reprezentativnih organizacija potrošača. A kao rešenje se nudi da država proglasi reprezentativnu organizaciju, onu koja okupi 2/3 organizacija. Na stranu što ovo nije posao države, zaboravilo se da je u socijalistička vremena država ovo već radila i da su sve organizacije potrošača i bile okupljene u jednoj. Međutim, to ni tada, a danas još manje, nije bilo dovoljno za reprezentativnost i članstvo u evropskim organizacijama. Ako Vlada ne veruje da su potrošači odgovorni i sposobni da se sami organizuju i artikulišu svoj interes u institucijama sistema u istoj meri u kojoj su odgovorni učesnici na tržištu kad plaćaju robu i usluge, kako će verovati drugi i kako će se tržište u Srbiji urediti na dobrobit svih učesnika, uključujući i najslabije POTROŠAČE.

Zbunjujuća reklama u nastavcima

Čiji je SMS – servis za potrošače

Obrazovanje i informisanje potrošača ja zakonom utvrđena obaveza države. Ona to radi donošenjem posebnog PROGRAMA (čl.57.Zakona o zaštiti potrošača) u kome se pored ostalog utvrde i nosioci njegove realizacije, među koje spadaju i organizacije potrošača. Takav program

još nije donet, pa prema tome nisu određene ni organizacije potrošača koje ga sprovode. Pored toga nadležno Ministarstva trgovine turizma i usluga tvrdi da ono ne poseduje ugovore, odobrenja i druga dokumenta 'a koja se tiču oglasne poruke SMS servis za potrošače'. Šta je onda SMS servis za potrošače, i čiji je to program informisanja potrošača? Po do sada prikupljenoj dokumentaciji vlasnik SMS servisa za potrošače je Telekom Srbije. On je platio reklamu i popunio deklaraciju kao jedini oglašivač. Da li je Telekom registrovan za ovu

delatnost, ili ga je neko drugi ovlastio, jer nadležno ministarstvo kako tvrdi nije, još uvek nismo saznali. Telekom nije ispunio svoju zakonsku obavezu da omogući uvid u tu dokumentaciju. Takođe se ne zna u kakvoj je vezi Telekom sa organizacijama potrošača i da li ostvaruje prihod od ove reklame, i čija je roba (informacije) koja se nude potrošačima. Pitanje je samo vremena i upornosti kada će se saznati sve informacije, odnosno čiji je SMS servis za potrošače. A evo kako celi problem vidi nadležna Tržišna inspekcija. Citiramo deo

iz pristiglog dopisa.... 'pozivamo odgovorna lica NOPS-a i APOS-a da izvrše zajedničku analizu i zauzmu zajednički stav o tome, a naročito da li je uspostavljanje ovog SMS- servisa i oglašavanje tih usluga i informacija, u korist ili na štetu potrošača. Zajednički stav NOPS-a i APOS-a o navedenom, dostaviti Sektoru tržišne inspekcijeu Ministarstvu trgovine, turizma i usluga. Usaglašavanje stavova potrošačkih organizacija po ovom pitanju je neophodno za zaštitu potrošača'

NASTAVAK u sledećem broju

Briga o zdravlju potrošača

Praćenje kvaliteta namirnica na zelenim pijacama u Šapcu

Šabac - Na inicijativu Udrženja potrošača i korisnika javnih usluga održan je sastanak kod predsednika Opštine gospodina Miloša Miloševića, posvećen kontroli kvaliteta namirnica na zelenim pijacama. Sastanku su prisustvovali i predstavnici Zavoda za zaštitu zdravlja dr Nebojša Sofranić, direktor i dr Snežana Panić, i predsednik Udruženja Dragana Simić-Antonijević.

Zaključen je i ugovor o kontroli zdravstvene ispravnosti životnih namirnica na pijacama u gradu čiji su potpisnici Opština Šabac i Zavoda za zaštitu zdravlja. Ovim ugovorom predviđena je kontrola zdravstvene ispravnosti životnih namirnica na zelenim pijacama u Šapcu koja obuhvata organoleptički pregled, mikrobiološke analize, utvrđivanje prisustva teških metala, utvrđivanje prisustva pesticida, antibiotika i polihlorovanih bifenila. Analize koje će vršiti Zavod za zaštitu zdravlja biće finansirane iz opštinskog budžeta.

Evropski sud pravde

Slučaj gospodina Grubera

Gospodin Gruber živi i radi u jednom manjem mestu u Gornjoj Austriji, nedaleko od Nemačke granice. Bavi se svinjogojstvom na farmi koja ima oko dve stotine grla.

Jednog dana doneo je odluku da zameni crep na kući, ali i na prostorijama gde drži svinje rukovodeći se praktičnim razlozima pošto sve prostorije zajedno predstavljaju celinu. Informišući se preko reklamnih kataloga i brošura i nakon nekoliko telefonskih razgovora sa zaposlenima iz firme Bay Wa (firma koja posluje i ima sedište u Nemačkoj, ali tržišno orijentisana i ka Austriji) gospodin Gruber se odlučio da lično pregleda materijale koji su mu ponuđeni u baštenskom centru ove firme u Nemačkoj blizu granice sa Austrijom. Pošto je bio zadovoljan uslovima i onim što je video, sledećeg dana je telefonski obavestio firmu u Nemačkoj da prihvata njihovu ponudu.

Tek nakon što je crep postavljen gospodin Gruber zapaža da je boja crepa uprkos garanciji izrazito neujednačena.

U postupku koji je započet u Austriji pred nižim regionalnim sudom, a nastavljen pred višim, konačno Vrhovni Sud Austrije donosi odluku da sačeka na odgovor od Evropskog Suda Pravde na nekoliko pitanja koja su upućena, a koja se svode na jedno: Da li je gospodin Gruber u ovom poslu kupovine potrošač ili ne (Case C-464/01, Johann Gruber v Bay Wa AG,).

U slučaju da je gospodin Gruber potrošač onda mu kao slabijoj strani pripada pravo na mesnu nadležnost suda prema mestu prebivališta (nadležnost suda Austrije), dok je u suprotnom nadležnost određena prema mestu tuženog (Nemačka).

Iako izraženo u procentima površina objekata koji se koriste u cilju profesionalne delatnosti (uzgoj svinja) ne prelazi 40 posto, stanovište Evropskog suda pravde je da ipak nije reč o kategoriji potrošača kako je to predviđeno slovom zakona. Evropski sud pravde je uzeo u obzir sve okolnosti i zaključio da samo zanemarljiv obim profesionalne delatnosti može biti prihvatljiv kao udeo u ukupnom poslu. Četrdeset posto u slučaju gospodina Grubera je previše da bi bilo zanemarljivo.

Prethodni primer u prvi plan ističe veoma usko tumačenje kategorije potrošača. Ovo je razumljivo pre svega zbog potrebe da se efikasna zaštita pruži samo pravim potrošačima.

Na osnovu Zakona o zaštiti potrošača, potrošač je između ostalog definisan i kao privredno društvo, preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik kada kupuju proizvode ili koriste usluge za sopstvene potrebe. Ovakva definicija zahteva vanredne napore od sudova koji primenjuju Zakon u smislu pravovremene i delotvorne zaštite strane koja je zaista slabija u potencijalnom sporu, a ne privrednih subjekata koji mogu da koriste odredbe Zakona protivno cilju zbog kojeg postoji.

1) Peg Perego 179 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (2,6)
Ocena dobro je izmakla: bez štetnih materija, usko sedište, ne podešava se visina za guranje. Za roditelje nezgodno.

2) Esprit 150 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (2,9)
Jako dobri kaiševi, ali pomalo nezgodni za korišćenje. Mane: zaštita za noge prenisko, i pored zaštite za kišu budu vlažna, teška za nošenje.

3) Herlag 112 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (2,9)
Povoljna cena. Iako se ručke podešavaju samo prosečno komforna za vožnju, nezgodna su za nošenje.

4) Graco 104 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (3,0)
Jednostavna, laka, bez štetnih materija, sklopljena zauzimaju malo prostora. Sedište je usko, dete ne može mnogo da se pokreće.

5) Chicco 209 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (3,3)
Teška kolica sa podešavajućim ručicama, za vožnju su dobra, ima previše omekšivača.

6) Inglesina 274 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (3,3)
Skupa, komforna, jednom rukom se mogu sklopiti. Dobra za vožnju, jako dobri ali kratki kaiševi. Ima previše omekšivača

7) Tchibo 45 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (3,3)
Jeftina i malo komforna za dete, pri vožnji klimav osećaj. Pozitivno: može se zgodno nositi. Bez štetnih materija

8) Mini Star 100 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (3,5)
Malo mesta za sedenje (držači za noge su nisko postavljeni). Negativno: kočnica je slaba i teško se pokreće.

9) ABC Design 196 evra
DOVOLJNO (3,6)
Za malu decu još ima komforna, za nešto krupniju ne. Pored zaštite za kišu kolica budu mokra, navlaka sadrži štetne materije.

10) Bebe Comfort 120 evra
DOVOLJNO (3,7)
Dobre kočnice, jednostavna za sklapanje. Ali malo komforna za sedenje i vožnju, za prtljag malo mesta, sadrži previše omekšivača.

11) Maclaren 150 evra
DOVOLJNO (3,6)
Laka, malo klimava. Jednostavna za nošenje, malo prostora za prtljag, sadrži previše omekšivača.

12) Hauck 80 evra
NEDOVOLJNO (4,6)
Jeftina i jednostavna, za stariju decu neudobna. Previše štetnih materija.

13) Knorr 129 evra
NEDOVOLJNO (4,6)
Sasvim komforna za dete i roditelje, ne podešava se visina za guranje i zaštita za noge je prenisko. Previše štetnih materija (PAH).

14) Stokke 930 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (2,9)
Inovativna, skupa, prilagođena gradu i selu. Pružaju puno komfora, i za najmlađe. Ali: teška za nošenje i sedište pomalo usko.

15) Bugaboo 790 evra
ZADOVOLJAVAJUĆE (2,9)
Skupa, posebne mogućnosti za vožnju, komforna za guranje i zgodna za nošenje. Ali: Moguće je priklještenje ručicom kočnice.

Dečija kolica

Sadržaj je preuzet je iz časopisa **test** (br. 7/2006 - www.test.de) u saglasnost izdavača STIFTUNG WARENTEST-a. Kopiranje nije dozvoljeno bez saglasnosti APOS-a

Roditelji, kupujući dečija kolica, posebno tzv. kišobran, očekuju da će sa njima lako i udobno prevoziti svoju decu. Test je pokazao da je ono što guraju ispred sebe u velikoj meri nepraktično, preteško i sadrži štetne materije.

Štetne materije
Test je pokazao da su od 15 testiranih dečijih kolica kod 10 kolica meri aparati reagovali na štetne materije, kod nekih čak i više puta. Štetne supstance se nalaze u onim delovima kolica koje roditelji moraju da dodiruju, a dostupna su i deci. To su ručke, zaštitne prečke, mebl i tekstilne presvlake, to nije akutna opasnost za zdravlje, ni za roditelje ni za decu. Još uvek ne znamo koje posledice mogu da proisteknu na osnovu dugotrajne izloženosti ovim štetnim materijama. Stoga smo, u cilju zaštite zdravlja, odlučili da takva kolica „kaznimo“ sa negativnim poenima. Mala deca rado ližu po svemu, bilo da je to prečka na kolicima za držanje ili materijal mebla na naslonu, a i roditelji drže svoje ruke na ručkama. A upravo su sluzokoža i koža ulazna vrata za rastvorljive supstance kao PAH i omekšivači. Koja količina iz tih materijala se rastvori i koliko čovek unese, je individualno i zavisi od mnogih faktora, na primer od količine, dužine kontakta i veličine kontaktne površine.

Nepotrebno i u praksi treba izbegavati
Neovisno od toga što još uvek ne znamo koliko su ove štetne materije opasne po zdravlje, jedno je jasno i nepobitno. Materije koje izazivaju bolesti ne treba da budu prisutne u predmetima za svakodnevnu upotrebu. Naročito ne u proizvodima za kojima mala deca dolaze u kontakt. A da je to moguće pokazuje i test, jer pet dečijih kolica ne sadrže štetne materije. To su: Graco Citi Sport, Mini Star by Hauck, Peg Perego, Stokke Xplory i Tchibo TCM. Ona su do daljnjeg bez potencijalno opasnih materija.

Sklapanje kolica
Ni jedna kolica nisu u potpunosti ono što od njih očekujemo. Nisu se pokazala dobra ni u laboratoriji, gde su sva kolica prošla „test na duge staze“ sa preprekama i intenzivni test za sigurnost. Niti na ulici, gde su roditelji kolica vozili ciljano preko kamenja, stepeništa i stepenika, kroz uske prolaze, preko pločnika, trave i peska, u krivinama i po lošem putu i pri tome koristili kočnice. Tom prilikom su probali i sve ručke koje se svakodnevno koriste. Često su roditelji kritikovali nezgodno sklapanje i ponovno rasklapanje kolica. To često postizete samo ako su vam obe ruke slobodne i da pritom jako vučete i pritiskate. Izuzetak su samo kolica Inglesina Zippy Rain. Kod njih je dovoljna jedna ruka i jak ciljan pritisak nogom o ram i kolica se jednostavno rasklope. Upravo to žele roditelji i negovatelji. Međutim, kod ovih kolica se pokazao kao nezgodan sistem za kočenje. Uobičajeno je, da se jednim pokretom noge dva točka blokiraju. Ali ne kod Inglesina Zippy, kao i kod Hauck Jet i Tchibo TCM. Kod ovih kolica potrebno je dva puta upotrebiti nogu, jer se levi i desni točak odvojeno blokiraju.

Bolna iskustva
Osigurati kolica kočnicom da ostanu u mestu može biti krvavo iskustvo - u pravom smislu te reči. Kod Bugaboo Cameleon to može da se desi, jer se poluga gore na šiberu naglo vraća i može bolno da vas udari po ruci. Kod Mini Star Pluto noge su u opasnosti. Da bi ste otkočili kočnicu morate tako jako da pritisakate polugu za nogu, da vas zabolje prsti ili stopala. To zaista nije zabavno, naročito ne kada ste u letnjim papučama ili sandalima. Savetujemo da u prodavnici vozite kolica nekoliko krugova, kako biste utvrdili, kako funkcionišu kočnice i da li vam kolica u celini leže.

Samo su dvojica kolica dobro prilagođena detetu
Kišobran kolica sa malim, funkcionalnim točkovima i spram toga malom težinom idealna su za grad, po pravilu su za decu koja već mogu sama dobro da sede. To je slučaj kada dete ima oko pola godine. Najčešće i ponudjaci preporučuju ova kolica tek nakon šest meseci. Gornju granicu najčešće postavljaju na 15 kilograma težine deteta. To odgovara malom trogodišnjaku. Antropolozi su za Stiftung Warentest konstruisali lutku za merenje upravo te veličine, kako bi proverili da li ima mesta u kolicima. Ona može da sedi i spava u kolicima kao trogodišnjak. Svaka kišobran kolica mogu da se obore da dete s vremena na vreme malo odspava. Nakon svih testiranja samo su se Peg Perego Pliko lite i Inglesina Zippy Rain pokazali kao „dobro“ napravljeni za decu. To pre svega zbog toga što

test	1) Peg Perego Pliko lite	2) Esprit Alu King129050	3) Herlag City Buggy de Luxe	4) Graco CitiSport 6474	5) Chicco ct 0.1 60652	6) Inglesina Zippy Rain	7) Tchibo TCM 223165	8) Mini Star by Hauck 131558Pluto	9) ABC DesingStarline Profekto Plus	10) Bebe Confort Allegro Plus	11) Macla-ren Quest	12) Hauck 202432 Jet 6h-sports orange	13) Knorr Buddy	14) Stokke Xplory Complete	15) Bugaboo Cameleon
Srednja cena u evrima	179	150	112	104	209	274	45	100	196	120	150	80	129	930	790
test-OCENA KVALITETA 100%	ZADOVOLJ (2,6)	ZADOVOLJ (2,9)	ZADOVOLJ (2,9)	ZADOVOLJ (3,0)	ZADOVOLJ (3,3)	ZADOVOLJ (3,3)	ZADOVOLJ (3,3)	ZADOVOLJ (3,5)	DOVOLJNO (3,6)	DOVOLJNO (3,7)	DOVOLJNO (3,7)	NEDOVOLJNO (4,6)	NEDOVOLJNO (4,6)	ZADOVOLJ (2,9)	ZADOVOLJ (3,3)
P R I L A G O Ā E N O S T DETETU 45%	Dobro (2,4)	Zadovoljavajuće (2,7)	Zadovoljavajuće (2,7)	Zadovoljavajuće (3,3)	Zadovoljavajuće (2,7)	Dobro (2,4)	Dovoljno (3,6)	Zadovoljavajuće (2,9)	Zadovoljavajuće (2,8)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,4)	Zadovoljavajuće (2,8)	Zadovoljavajuće (2,6)	Zadovoljavajuće (2,6)
Sedišta i ležaji	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
Sistem kaiševa	++	+	+	+	+	++	O	+	-	O	+	+	+	++	+
Opruge	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	O	+	+	+	+
Zaštita od kiše	++	O	++	++	O	++	++	++	O	O	O	++	+	+	++
RUKOVANJE 35%	Zadovoljavajuće (2,8)	Zadovoljavajuće (3,3)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,1)	Zadovoljavajuće (2,9)	Zadovoljavajuće (3,1)	Zadovoljavajuće (3,2)	Dovoljno (4,1)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,1)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,1)	Zadovoljavajuće (3,5)	Dovoljno (4,2)
Uputstvo za upotrebu	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
Podešavanja	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
Sklapanje i rasklapanje	O	+	O	O	+	++	+	O	O	+	+	O	O	O	O
Guranje	O	+	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	+	+	+
Korišćenje kočnice	+	O	+	O	O	O	O	-	+	+	O	O	O	O	-
Mogućnost vožnje	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
Nošenje i transport	O	O	O	+	O	O	+	O	O	O	+	O	O	O	O
Čišćenje	O	+	+	O	+	+	O	O	+	O	+	O	O	+	+
BEZ PRISUSTVA ŠTETNIH MATERIJAMA 10%	Dobro (2,1)	Zadovoljavajuće (2,7)	Zadovoljavajuće (3,2)	Dobro (2,2)	Dovoljno (3,9)	Dovoljno (4,0)	Dobro (2,1)	Dobro (2,1)	Dovoljno (4,4)	Dovoljno (3,7)	Dovoljno (3,6)	Nedovoljno (4,6)	Nedovoljno (4,6)	Dobro (2,1)	Zadovoljavajuće (3,3)
Teški metali	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Policiklični aromatični ugljovodoni (PAH)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+
Ftalati (omekšivači)	+	O	O	+	O	O	+	+	+	O	O	O	O	+	O
Protivpožarne materije	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Fenoli	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Štetna jedinjenja	+	+	+	+	+	+	+	+	O	+	+	+	+	+	+
Bojive materije	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
S I G U R N O S T IZDRŽLJIVOST 10%	Dobro (2,5)	Dobro (2,4)	Dobro (2,4)	Dobro (2,5)	Dobro (2,2)	Dobro (2,4)	Zadovoljavajuće (3,2)	Zadovoljavajuće (3,5)	Dobro (2,4)	Zadovoljavajuće (3,0)	Dobro (2,4)	Dobro (2,4)	Dobro (2,4)	Dobro (2,4)	Zadovoljavajuće (3,5)
Zapažanja							Slabe kočnice	Slabe kočnice, mesta za zaglavlivanje		Ručka za guranje u testu izdržljivosti je pukla					Sajla za kočenje može da ošteti ram
IZGLED/TEHNIČKE OZNAKE															
Ukupna težina u kg	7,9	10,4	10,4	6,8	10,5	9,6	6	9,1	8,1	8,1	6	7,5	9	11,9	11,6
Spoljne mere rasklopljenih (dxšxv) u cm	86x53x103	81x55x111	84x49x104	72x46x105	91x54x110	84x52x105	73x47x99	79x50x109	105x52x105	78x50x110	81x46x104	81x48x105	81x51x108	82x56x124	104x58x115
Sklopljena za transport (dxšxv) u cm	103x34x44	95x40x49	113x35x41	84x46x22	109x35x42	100x35x44	82x47x26	111x30x35	102x35x47	108x32x34	102x28x35	102x29x48	101x35x46	100x56x35	84x58x29
Visina za guranje podešeno od do u cm	97	100do108	100do107	91do102	91do100	102	93do101	104	91do101	104	100	102	98	68do113	95do110
Mogućnost kopčanja	5-punkt-kaiš-sa post-avom za ramena	5-punkt-kaiš-sa post-avom za ramena	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš-sa post-avom za ramena	5-punkt-kaiš-sa post-avom za rame	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš	5-punkt-kaiš-sa post-avom za rame	5-punkt-kaiš
Krov za zaštitu od kiše	☒	■	☒	☒	■	■	☐	☒	■	■	■	☒	☐	■	■
Zaštita od kiše za ležaljku	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Korpa za prtljag do... kg	5	3	3	5	3	3	3	3	2	2	2	3	3	2	4
Ocene za rezultate ispitivanja	Kod jednake ocene redosled po abecedi														
++jako dobro (0,5-1,5)+dobro (1,6-2,5)	■-da, ☐-ne, ☒-optimalno														
O zadovoljavajuće (2,6-3,5)	1) Po ponudjaci model koji prolazi														
☒ dovoljno (3,6-4,5), - nedovoljno (4,6-5,5)	2) Naša prodajna cena														
	3) u najmanj mogućem stanju.														

imaju dovoljan broj federa, imaju bolje kaiševe i klinci pri kiši ostaju suvi. Ali i kod ovi kolica položaji za sedenje i ležanje još uvek nisu idealni.

Kako bi se i veliki klinci prilikom vožnje prijatno osećali, trebalo bi da je sedište najmanje 32 centimetara široko, a još bolje je da bude 35 cm. Peg nudi celih 33 centimetara, Inglesina samo 30. Ali mogu da budu napravljena još uža. Graco CitiSport i Stokke Xplory su širine 24 do 26 centimetara. Za krupne dečake i devojčice u ovim kolicima brzo postane tesno. Važan je i dobar oslonac za noge, za koji bi bilo idealno da može individualno da se podešava. Samo kod kolica Stokke je to moguće. Kod Bebe Confort, Chicco, Esprit, Hauck i Mini Star oslonac za noge je tako daleko postavljen da noge vise u vazduhu.

Skupa kulturna kolica sa ponekom manom

Kulturni status imaju kolica koja koštaju 790 i 930 evra, od Bugaboo i Stokke, koja su takođe proveravana. Oba imaju dodatak za ležeci položaj odojčeta do šestog meseca. Posle toga dolazi sedište u igru. Tako konstruisana kolica, Bugaboo Cameleon omogućavaju visok položaj za guranje i komforna podešavanja kao i dovoljno prostora za prtljag. Ali, nemaju ona samo prednosti: negativno je to što se možete povrediti prilikom oslobađanja sistema za kočenje, kao i prisustvo omekšivača.

Stokke Xplory sa visoko podesivim položajima za sedenje, može se gurati ili vući poput teretnih kolica kada se sklope zadnji točkovi. Stepeništa, neravnine i peščani putevi tu nisu nikakav problem. Ali ova kolica su sveukupno nezgodna, ako želite da ih sklopite, podignete ili negde uguarate. Bolje je da do sledeće vožnje ostanu u garaži ili zajedničkoj prostoriji - nego da ih sklapate.

Test-NAŠ SAVET

Najbolji ćete izbor napraviti sa Peg Perego Pliko lite koja su ispala taman „dobra“ (179 evra) i nema štetnih materija. Ovdje samo smeta malo nezgodan mehanizam za sklapanje, usko sedište i visina za guranje koja ne može da se podešava. Na gornjem srednjem mestu su modeli od Esprit (150 evra) i Herlag (112 evra). Ali oba sadrže problematične omekšivače. Za one kojima je cena presudna dolazi u obzir i uzani Graco CitiSport 6474 (104 evra). Kao gradska kolica najbolje su se pokazala ona ekstremno skupa Stokke Xplory.

Lela Tasić

Šta je RAPEX

Sistem RAPEX (Community Rapid Information System), ustanovljen pri Evropskoj komisiji, u okviru Generalnog direktorata za zdravlje i zaštitu potrošača. Radi efikasne zaštite potrošača ovaj sistem obavezuje sve zemlje članice EU da svaku informaciju vezanu za pojavu nekog proizvoda opasnog po zdravlje i bezbednost potrošača razmene sa ostalim članicama. RAPEX obuhvata obavezu razmene informacija za sve proizvode, osim prehrambenih, farmaceutskih i medicinskih. Sistem funkcioniše od januara 2004. godine. Svake nedelje se objavljuje lista proizvoda za koje je nepobitno utvrđeno da predstavljaju opasnost za potrošače, te su stoga povučeni iz prodaje.

Daju se detaljne informacije kao što su: fotografija proizvoda sa njegovim karakteristikama, detaljan opis rizika, zemlja porekla, kao i informacija o preduzetim merama. Sve ove informacije se nalaze na sajtu RAPEX-a http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/dyna/rapex/rapex_archives.cfm. Ove informacije dostupne su i potrošačima Srbije naravno ako znaju neki od jezika članica EU.

APOS se obratio RAPEX-u sa molbom da koristi njihove informacije i prevodi na srpski, naravno za one proizvode za koje ustanovimo da se nalaze i na našem tržištu. Dozvola je dobijena i nadamo se da ćemo uspeti da vas u buduću i o tome informišemo.

Za početak, vezano za test o dečijim kolicima, i informacija da su u Češkoj zabranjena za prodaju kolica proizvedena u Slovačkoj. Ovu informaciju objavio je RAPEX u 14 nedeljnom izdanju. Evo prevoda (nažalost bez fotografije, jer se dozvola traži posebno od zemlje koja je prijavila RAPEX-u) informacije o zabranjenim kolicima. Scout x Classic (Type/number of model: EAN 8581500227408), zemlja porekla Slovačka, zemlja prijave Češka (Notifying country), a povodom:

- Oštih ivica i otvora u koje prsti i stopala mogu da se zaglave
- Sistem za sklapanje je nezadovoljavajući
- Nedostaje uputstvo za upotrebu
- Ovaj proizvod može bit opasan po zdravlje jer sadrži štetnih materija

(31% diethylhexylphthalate - DEHP) po težini
Prodaja zabranjena od strane nadležnih organa

Ivona Gruber

LETOVANJE

Ukoliko ste odlučili da letujete u Crnoj Gori i da se hranite u vlastitoj režiji verujemo da će vam biti od koristi informacije o cenama proizvoda koji se u takvim prilikama najčešće kupuju. Cene su zabeležene u velikim marketima u Budvi 31. aprila 2007. godine. Date su najniže cene, a izbor robe je veliki. Savetujemo da obidete više prodavnica, razlike u cenama su značajne.

Naziv proizvoda	Najniža cena u Eur
hleb 600gr	0,40
razna peciva	0,30
kratkotrajno mleko 1l	0,55
trajno(tetra) mleko 1l	0,55
jogurt 1l, 3,2% masti	0,85
jogurt 0,2l	0,20
pavlaka 20% masti	0,37
sir trapist 1kg	5,4
sir edamer 1kg	5,3
sir feta 1kg	3,3
margarin 250gr	0,40
juneći but 1kg	6
svinjski but 1kg	4,25
teleći but 1kg	10,5
pileći file 1kg	5
svež pileći batak 1kg	2,5
smrznuti pileći batak 1kg	3,6
pršuta, pečenica i slanina, 1kg	8,5
hamburška slanina 1kg	4,5
trajne kobasice 1kg	7,5
stišnjena šunka 1kg	5,2
parizer, 1kg	2
konzerva tunjevine 180gr	0,55
sardine 120gr	0,60
jetrena pašteta 100gr	0,49
majonez 100gr	0,19
gotova jela 400gr	1,26
gotove supe	0,30
kocke za supu za 1/2l	0,10
sladoled	od 0,20
pivo 2l	1,1
flaša od 1/2l	0,40
Pivo u limenkama	Od 0,65
kafa 100gr	od 0,48
krema nivea 400gr	5,3
dezodoransi	od 2,10
sapun uvozni, 100gr	0,40
javni parking u Budvi 1h	0,50

Izdanja APOSa

možete pogledati i preuzeti na našem sajtu www.apos.org.yu ili poručiti na telefon 021 6623 759

Asocijacija potrošača Srbije je nezavisna, nevladina organizacija osnovana 2003. godine sa ciljem da u Srbiji promovise prava i zastupa interese potrošača, nezavisno od državnih, industrijskih, trgovačkih, političkih, sindikalnih i drugih nepotrošačkih interesa u skladu sa evrops-